

DIWAN-E-BABUR

**With Preface
By
E. Dennison Ross**

**Published in Calcutta
1910**

A COLLECTION OF POEMS BY THE EMPEROR BABUR.

INTRODUCTION.

The precious little manuscript from which the accompanying plates were photographed belongs to the Library of His Highness the Nawab of Rampur.¹

Outside Rampur, where it is naturally regarded as one of the show pieces of the Nawab's Library, this little book has never become famous, in spite of the great interest which scholars have evinced in the Emperor Babur, ever since the translation and publication of his Memoirs. Locally the manuscript was, I found, regarded as the autograph of the Emperor throughout, and this the colophon would at first sight lead one to believe. For myself, however, I am convinced that the main text in its very neat *naskh* hand, is the work of a scribe, and that we have Babur's own writing only in the occasional marginal corrections and in the fragment of a *rubâ'î* written transversely across the last page.

The colophon says *حرره بابر دوشنبه ۱۵ ربيع الاخر سنه ۹۳۵* which would ordinarily mean Babur wrote this (with his own hand): but the endorsement of Shâh Jahân distinctly says that he guarantees the genuineness of *this rubâ'î* and *this signature*.² In the process of binding the original book has been much cut down, and it would appear that we have in this manner lost two lines of the *rubâ'î* and Babur's signature. Had the whole manuscript been in Babur's writing Shâh Jahân would not have made such a specific statement with regard to the *rubâ'î*. Apart from all other considerations this little manuscript at least offers us absolutely genuine specimens of the writing of two of the most famous "Great Moguls." What adds a special interest to the contents of this manuscript is the fact that it has preserved for us a poetical work by Babur, which was hitherto considered to be irretrievably lost. Not only is this work known to us by name, but the exact circumstances under which it was composed are described in minute detail by Babur himself in his Memoirs. I refer to the *Risâla-i-Wâli-*

¹ I take this opportunity of thanking His Highness both for his gracious permission to publish these poems, and also for the great kindness I received at his hands on the occasion of two visits I paid to Rampur to examine the very valuable Arabic and Persian collections in the Nawab's Library.

² The poem was completed on Saturday, the 8th of Rabî' II. thus, this fair copy was finished one month and seven days after the comple-

diyya, which occupies the first 14 pages (Plates I—XIII) of this little manuscript. The passage in the Memoirs relating to the composition in A.H. 935 (A. D. 1528) of this poem occurs on pp. 448, 449 of Ilminski's Turki Text; fol. 346 *a* and *b* of Mrs. Beveridge's Facsimile; pp. 357 to 359 of Pavet de Courteille's French translation, and pp. 388, 389 Leyden and Erskine's English translation.

I herewith give the original Turki text for which I have followed the Facsimile taking assistance from Ilminski:—

آدينه كوني آئي نينگ بيكرمه اوچيدا حوارتي¹ بدنيم دا ظاهر بولدى
انداق كيم جمعه نمازنى مسجد ته تشويش بيله اوتاديم - نماز پيشين
احتياطي نى كيليب كتابخانه بير زمان دين سونگ مشقت بيله اوتاديم -
اينديني² بکشبه كوني ازراق تتراديم³ سه شنبه كيچه سي صفر آي
نينگ بيكرمي يتي سيدا - حضرت خوجه عبد الله نينگ والديد رساله سي نى
نظم قيلماق خاطر بده كيچتي - حضرت نينگ روحى غم التجا قيليب
كوزكلومگا كيچوردوم كيم اگر بو منظور اول حضرت نينگ مقبولى بولور خود
نيچوى كيم صاحب قصيده برده نينگ قصيده سي مقبول نوشوب اوزى افلاج
مرضى دين خلاص بولدى مين داعى بو عارضه دين قونولوب نظميم نينگ
قبوليفغه دليلى بو اغوسيدور - اوشبو نيت⁴ بيله رمل⁵ مسدس صخبون عروض
و ضرب گاه اندرگاه صخبون معذوف وزنيده كيم مولانا عبد الرحمن جامى
نينگ سبعة سي هم او وزيدا دور رساله نظمى غم شروع قيلدويم . هم

tion of the original draft. During this interval Babur seems to have been in Dolpore.

¹ حوارتي has come out badly in the Facsimile.

² The Facsimile seems to read ايندي but *indini* is undoubtedly correct, *pacs* P. de C. who quotes the word in his foot-note and says he does not think it a possible word. It is indeed wanting from his Dictionary. But the word is common enough and means two days after: just as *ertes* means the next day.

Radloff says *indini* means "übermorgen, nach drei Tagen."

P. de C. must here have consulted the Persian translation, as otherwise he could not have given the correct meaning of a word which according to him was meaningless.

³ *Titraraq*—to shake. Persian لوزیدن.

⁴ The Facsimile reads اينت *int.*, which is not a word at all as far as I am aware. Ilminski's نيت is probably correct. There is, however, a word *ant* = an oath, which would at any rate not make nonsense here.

⁵ These few technical terms of prosody have caused much confusion to editors and translators alike. It is unnecessary for me to explain the meaning of these terms, but I may at least explain the construction of the sentence as I understand it. "Six-footed *remel*, in which the first

اوشال كدچده اون اوچ بيت ايتيلدى التوام يوسونلوق كوندا اون بيت ش
 كمرق ايتيلماس ايدى - غالبا بير كون توك بولدى - اونكان بيل و هر
 محمل موئداق عارضه كيم بولدى اولى بير آى قيرق كونگ تارتقى - تئورى
 عذابتى بيله خضرت نينگ همقى دين پندجشابه كونى آى نينگ نيگرمه تو قوزيد
 اندى افسوده بولدى وزگا بو عارضه دين خلاص بولدم - تنفبه كونى ربيع الازل
 آى نينگ سكوندا رساله سوز لاري نينگ نظم قيلماغ اختمى غه بيتى بير
 كون ايليك ايكي بيت ايتيلدى *

A.H. 935—A.D. 1528.

On Friday, the 23rd of this month (*i.e.* Safar), a fever became evident in my body: so much so that I was able only with great inconvenience to perform my prayers in the mosque. The observance of the mid-day prayer, I, having withdrawn to my library, was able to keep only after some delay, and then with great difficulty. On the third day, Sunday, I shivered somewhat less, and on Tuesday night, the 27th of Safar the idea came into my head of making a versified translation of the *Risāla-i-Wālidīyya* of His Reverence Khwāja ‘Abdullah.² Fleeing for refuge to the spirit of His Reverence, I assured my heart that if this act of homage were acceptable to His Reverence my escape from my malady would be a proof that my poem had found acceptance, just as the writer of the *Qāṣida-i-Burda*³ was cured of paralysis.

With this intent I began to write my versified *risāla*, in that variety of [the metre called] *remel*⁴ which Maulānā ‘Abdur Raḥman Jāmi employed in his *Subḥa*.⁵

On that very night thirteen verses were composed. It was a self-imposed condition that not less than ten complete verses should be written every day. Only on one day did I fail. In the preceding year, whenever I had been similarly attacked, the malady had lasted at least a month or forty days. By the Favour of Heaven, and by the intercession of

¹ Hemistich (the *arūd*) is *makhbūn*, while the second hemistich (the *darb*) is sometimes *abtar* and sometimes *makhbūn mahdhūf*.

² The usual confusion between *bir* and *har*.

³ Ilminski is right in reading *bir* at any rate in the last case where *har* gives nonsense. See note 1 on p. iv below.

⁴ Khwāja Naṣir-ud-Dīn ‘Ubaydullah, better known as Khwāja Abrār, was born in 806 A.H. and died in 896 A.H.

⁵ For an account of this miracle see Nicholson’s *Literary History of the Arabs*, pp. 326, 327.

⁶ See note on p. ii above.

⁷ *Subḥat-ul-Abrār*, or the Rosary of the Pious, one of the seven poems composing the famous *Haft Aurang* of Jāmi.

His Reverence, on Thursday, the 29th of the month (of Şafar), I was released from this other attack. On Saturday, the 8th of Rābī'-ul-Awwal, I completed the versification of the contents of the *risāla*. On one day¹ I had composed as many as 52 verses."

Of the remaining poems and fragments contained in this little manuscript some, as I have indicated in the foot-notes to the text, are already known to us from the Memoirs. The rest are, I believe, otherwise unknown.

I will not here discuss the matter and manner of these poems, as I hope on a future occasion to publish an English translation of the contents of this little book: I cannot, however, refrain from calling attention now to what is perhaps the most curious verse in the collection, namely, that which occurs on Plate XVII, p. 20 of the text. Here we have the uncommon combination of Turki and Urdu in one and the same line. "Macaronic" verses in which Persian and Urdu were mixed were common enough at one time, and indeed gave rise to the name "Rekhta" by which early Urdu poetry is known.

This verse may be transcribed as follows, adopting modern spelling for the Urdu:—

Mujhko na hua kucch hayas-i-mung o moti
Faqr ahliga bas bolghusi pāni o roṭi.

I have no desire for coral or pearls
For faqirs (poor people) water and bread is enough.

THE SPELLING OF BABUR'S NAME.

I think some word of justification is due from me for reverting to the spelling Babur, which though it was employed by many of the earlier European scholars such as Berezine, Ilminski and Teufel,² has been entirely ousted by the spelling *Babar*. How this preference has been given to the latter form must remain a mystery. There can, however, in my view be no two opinions in the matter. In the first place, all the Turki-speaking men I have consulted (whether from Bokhara or from Kashghar) always pronounced the final *ur* quite distinctly—and I think that alone sufficient evidence in support of the form Babur. But there is not wanting evidence of a docu-

¹ Ilminski reads *ja* "every," and this is evidently the reading wrongly adopted by the Persian Translator, and followed by Leyden who says: "I had composed every day on an average fifty-two couplets." In spite of Ilminski, Pavet de Courteille gives, and as the facts show quite correctly, "en un seul jour j'avais composé cinquante-deux distiques." The poem contains 243 verses and was completed in eleven or twelve days. If on one day he composed 52 and on the first day 13, and was idle one day, the remainder 178 must have been written at an average of about 19 verses a day.

² D'Herbelot gives "Babur ou Babor."

mentary nature. I am indebted to my learned friend Mr. Ellis, Assistant Librarian in the India Office, for two very valuable references in support of my contention.

(1) In Flügel's Catalogue of the Arabic, Persian and Turkish MSS. in the K.-K. Hofbibliothek in Vienna, Vol. II, p. 115, some verses by Babur are noticed on the spare leaves at the end of a MS. Flügel names their author as "Bâbûr Pâdischâh," as if he had found written بابور. At the request of Mr. Ellis, Professor Geyer very kindly looked up the original MS. and reported that this surmise was correct.¹

(2) Mr. Ellis writes: "I have in my possession a very prettily written MS. of a treatise on the Astrolabe, entitled پنجاه باب سلطانی, by Rukn b. Sharf-ud-Dîn-al-Husayni 'l-Âmulî, which is dedicated to صغیت السلطنة والدنيا والدين ابوالقاسم . بابربهادر خان ."

The king's name is distinctly vocalized بَابُور by the original scribe. The author composed his treatise in Herât during A.H. 860 I do not think that the MS. can be very much later than the date of composition."

(3) To my friend Mr. H. Beveridge I am indebted for a reference to a line in Babur's poem called صبیحین published by Ilminski from Prof. Berezine's MS. (Kazan 1857), page 229, line 6, where Babur is made to rhyme with *dur* (is)

اوشبولار کیم بارین دیدی بابور * بیلاکاسین کیم مفصل ایماندور

(4) In his article "The Emperor Babar in the *Habib us Siyar*" published in the Asiatic Quarterly Review for January and April 1906, Mr. Beveridge writes:—

"It has been remarked by Dr. Rieu that the proper pronounciation of this name is Babûr. This is corroborated by a distich at Vol. II, p. 291, line 7, of the *Habib*." The little poem in which the distich occurs will be found on p. 291 of Vol. III (part 3) of the Bombay Lithograph.

سلطینی که کشور میکش-ایند * زاخوان کوی دولت میربایند

نباشد از خلاف ظلم کیشان * بیک مفعول دایم حال ایشان

بیک نهضت گهی ملکی ستانند * گهی درکار خود حیران بمانند

ثمر نوشند گاهی در ثمر-رقند * زمانی نی ثمر یابند-د نی قند

چفین باشد در اول حال ایشان * بود راوت و خیز اقبال ایشان
 ولی یابند آخر سرف—رازی * چون سلطان جهان خاقان غازی
 ظهیر الدین محمد پادشاهی * گه مانندش نه بوده دین پناهی
 خدیو کام—ران پرتو در * ملا و ملک ملت شاه بابر

Finally, Mr. Stanley Lane Poole in his Introduction to "*The Coins of the Shâhs of Persia*," p. xxv, says:—

"According to Dr. Rieu the right pronunciation as shown by the couplet of the prince's own composition, was Babur."

I have been unable to find any discussion of the question in Dr. Rieu's Catalogues, and therefore I conclude that Mr. Poole received his information verbally. Curiously enough Dr. Rieu, for some reason which has never been explained, spells the Emperor's name Babar, but the name of Mirza Abul Qasim, the son of Mirza Baisangher, Babur.

Thus we see that there is overwhelming evidence in support of the spelling Babur.

CALCUTTA,
 September, 1910.

E. DENISON ROSS.

Divān-i-Babur Pādishāh.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Plate 1a.

حق تعالیٰ غہ دین حمد و سپاس
خالق و قاهر و سبحان و عظیم
اولی دور کہ بدایت انگا یوق
کھی غہ بیتماس اینگ و ہم و قیاس
رازق و قادر و رحمن و رحیم
آخری دور کہ نہایت انگا یوق

Plate 1b.

یوقنورور ہیچ شریکی ایشیگا
احتیاجی کیشیگا یوقنورور اینگ
ارتما یدور ہم بولما یدور کم
اوخشاماس ہیچ نیمه گا کیشیگا
یار و یاور ایشیگا یوقنورور اینگ
بار ایدی بار دورور و بولغوسی ہم

Plate 2a.

قیل اینگ حمدیدا قاصر دور بیل
قیل اینگ حمدیدا قاصر دور بیل

حضرت رسول نعتی صلی اللہ علیہ وسلم

یا حبیبِ عربی قرشی
چرخ نینگ گردش میلینگ برامه
انبیا خیلی غہ سرور سین سین
میدن بسی گاهل و یول اسرو یراق
میدن گمراه قہ کورسات بر یول
قویمه بابر نی بو حرممان بیدرله
غم و دردینگ مذکا شادی و خوشی
باری خلق اولدی طفیلینگ برله 1
جمله خلق غہ رهبر سین سین
عمر کوب قیسقه و یول اوزون راق
مینی مقصود قہ بیتک ورگای اول
چاره قیل دردینغه درمان بیدرله

رساله نظمی نینگ سببی

حضرت خواجه عبید اللہ دین
ایشیت اول سر خدایا گہ دین

1 *Tofailing birla* = on your account.

خواجہ لہر خواجہ سی اول خواجہ عبید
خادم و چاکری شبلی و [جذید]

Plate 2b.

حالت و مرتبہ سی ظاہر دور
وصف و تعریفدا تیل قاصر دور
اناسی قیلغان اوچون تکلیفی
قیلیدی آنینگ آتیغہ قالیفی
طالب ایمل تیلی گا مذکور دورور
والدیہ بیله مشہور دورور
هر سوزاندا کہ انکا مین بیتسام
یتی کونگلونگا انی نظم ایتسام
تا کہ بولغای مذگا ہوشیدارلیغی
اوبق ولوق کولگومہ بیدارلیغی
ینہ بونظم اوقوسا هرطالب
کونگلی نینگ رغبتی بولغای غالب
رغبت ایلاب انکا فیضی بیتسام
تیرہ لیک کونگلی دین آنینگ کیتسام
فیضی دین مذگا بیتیشکای اثری
بیتسام کونگلومہ بولغای خبری
ینہ اوقوغ وچی لارغہ اول آن
صیظ قیلماققہ ایدی نظم آسان
بودیگانلار مذگا بولدی قق۔۔۔وب
مونی نظم ایتیم و بردیم ترتیب
باقماغیل سوزلاگوچی نینگ اوزیگا
اوزینی قوی نظر ایتکیدیل سوزیگا
سوزمینگ ایوماس الار نینگ دور بیل
مینی بیلگیل مترجم حاصل

رساله شروعي

Plate 3a.

خواجه محمد رم اسرار اله	ديدي اول موني كيدم قال الله
وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ	
ظاهر و باطنينگ اعماليفه بيل	بوعبادت متناول دور قيل
بيل بو صوفيه نينگ اقوالی دور	معرفت باطنينگ اعمالی دور
متفق دور باري تحقيق ابلي	مونگا ناطق دورور اول خيل تبلي
معرفت بی تبعیت بولماس	قايد ره 1 تبعیت تور و بس
بيل نبی غه تبعیت قيلماق	قايسي ايشلارده کيراک سوزمه باق
قولي تيلگا متعلق بيلگيدل	فعلي ظاهر غه تعلق دور بيل
بولدي باطن غه تعلق حالي	خواجه نينگ بيل بو دورور اقوالی

Plate 3b.

بيل که قوليدا نيدور پي روليقي	قايسي سوز دور که ايرور نالايق ²
بولسه گر شرع خلافي هر قول	ديماگيدل اني و قيلگيدل لاجول
[غيبت] و يالغان و موذي سوزدين	احتراز ايت يواق ايتکيل اوزدين
هر يمان قولني اوزدين دور ايت	تيلينگا بر نيمه نی مذکور ايت
بولغای اقوال و کلامينگ بوصفت	کونگلونگا باعث نورانيت
مثل قرآن و احاديث و دعا	امر معروف که بويوردي خدایا
[نهي] قيل هرني که منکر بولسه	هرني بنگليغ که ميسر بولسه
بيل که اوقوردا دعا و قرآن	جد و جهد ايلگاسين کيم اول آن
هرنه کونگلونگدا ايسه اندين بيل	بولغای اول لحظه معبر سنگا تيل
اگر امي ايسانک اولدم قاري	بيلگاسين موني کلام باري

1 Sic. in MS. but the metre requires *راه*.

2 The imperial poet has apparently suggested an amendment of this *misrd'*.

هم سوزي ایرکانی چون بیلا سین
تبعیت نی دورور فعلدا بیل
تورک قیلما ادب و سنتلار
بیل که حق بیرله تکلم قیلا سین
ظاهرینگ شرع ایله آراسته قیل
هرنی مقدار که تورک ایستانک اگر

Plate 4a.

هرنی کیم شرع خُلافی دورور اول
هر سوز ایتنانگ و هر ایش قیلانگ
نسبتی نفس نبی برله اول آن
صفت نفسی دین اوتهبو فرصت
انگا اوخشمار¹ که قیلله توتونی
صفتی دین نیچه کیم جذب ایتمار
قیل قیاس او شمونگاسین اوزگالارین
تبعیت چو بیتیشسه بکمال
اوزینی محرم اسرار ایتمگی
فی الحقیقة بو سیووکلورک عاید
حاصل اولدی انگا چون وصف نبی
بیل که باردور بودیگانلار باری
بلکه هر رتبه دا یخشی باقییل

بتغیل اندین که ایماسدور اول یول
چون همیشه مونی ورزش قیلانگ
نفسینگا بولغوسی بی شک و [گمان]
جذب ایتمار نفس بقدر نسبت
جذب ایتمار اوتنی کوروسین مومونی
آنچه چاغلیق بو ترقی غه بیتار
قدر نسبت بیلله بهره تاپارین
دوست توتقای انی حی متعال
اول زمان ایتمکانیگا یتمگی
اول حبیبی غه دورور ای عابد
بیل که اول دور بو محبت سببی
محض فضل و کرم جباری
اوزیدین اوزگانی سیدومایدور بیل

Plate 4b.

کوزگلورک کوزگوسینی گرسیوسه
بیلگاسین کیم بوتیمور حبی ایماس
صفت و ذات بیلله حضرت حق
قایسی کوزگو که ایدی بی غش و غل
نظر لطف بیلله گرایوسه
فی الحقیقة اوزینی سیودی و بس
قیلدی کوزگودا تجلی انداق
بو تجلی ایدی اندا اکمل

¹ *okhshamaq* = to resemble.

² *Küzgülik küzgüsini ger sé-üse. Nazar-i-lutf bila ger é-üse.*

If the user of a mirror loves the mirror, and hastens towards it with affectionate glances, know that this is not from love of the [polished] iron, but in truth from self-love alone.

روشن و اکمل ایدي بـ و مـ رات
 کیلدي بو خلعت ایننگ بویغه خوب
 بیتکوسی بهـ رة باری دین اول حین
 بولمـ اغای بی تبعتیت بیتماک
 قایدا دور مین سنگا ایتقای یاد آل
 قائمـ اغای هیچ تعلق جز حق
 بار بو حب منقطع اولماقجه جهت
 سنگا لیکن مونی بیلماک کیراک
 اصل و سرمایہ بوشاتـ ـ اغلیق دل

چون محمد ته علیه الصلوات
 نوریدین اذدا تجلی ایدي کوب
 امتـ ی غه داغی پی رولیدـ ی دین
 رتبه غه مونی بیلگیـ ل بیشک
 تبعتیت انگا بر حسب کـ مال
 کیراک اذداق که کونگـ ولدا مطلق
 گر محبت سنگا بولماس بو صفت
 کوچه حب صوبتـ ی دور بی شک
 بو ظمـ و ربهـ شـ و ایط حـ مال

Plate 5a.

تینگـ ری بیراه متعلق بولور اول
 خواه و ناخواه بولور کونگـ و نگا بیل
 سنگا دایم بو یوسونلـ وق تور دل
 کورگوچی دور باری ایش ایتگوچی دور
 غیر دین منقطع اولغاچ بی شک
 انگا واندین وانـ ی بیلگیـ ل
 بار مذاجات ته حق بیلره مدام
 بیل مذـ و انی حرف و اون ¹ دین
 حبی بیلره کونگلونگ قولغوسی دور
 بیلگـ سـ ن بو سوز ارا فرقـ ی بار
 دوست نینگ یادی نی توتماغلیق دا
 منتج فرط محبتیت بیلـ دوست

غیر دین منقطع اولغاچ بو کونگـ ول
 بو زمان ایشـ و تعلق حاصل
 تینگـ ری مونداق یاراتیب تور بیلگیـ ل
 متکلم دور و ایشیتگـ وچی دور
 ایتماق بیلره ایشیتـ ـ اک کورماک
 ایتور و ایشیدنـ ور و کورار حاصل
 بیل که بو مرتبهـ دا اول هنـ گام
 بیلگـ سین ذکر حقیقی اول حین
 جوهر دل بیلره بیلر بولغوسی دور
 همگـ یی دل انـ ی دوست تسوتار
 دوست توتماغلیق ایلـ ـ ای دانا
 اول که توتقای ² همگـ یی دل دوست

¹ ün = voice, sound.

² The original copy had بولغای—this has been changed by the royal author to توتقای

Plate 5b.

سین قولاق توت که مونگا عشق دورات
 موندین اول بیدرگا ترقی قیل—ور اول
 بیدل که بار هستی ذاکر موهوم
 دیو حقیقی مونی بیلگیدل موهوم
 بیل که بو بیدرگا دوروز بو مشکـل
 ذاکریت بیلگه مذکـوریت
 کورسه اوز هست لیغین چون نابود
 بو زمان هَالِکٌ اِلَّا وَجْهَهُ
 لَمِنَ الْمُلْکِ جَمَالِیْ اول حال
 بولدی معلوم که تبعیت تین
 بس اگر سین تیلسانگ اول فرصت
 وزنی سین راست اطاعت بیلگه قیل
 شرع ایلگه ظاهری آراسته دور

عاشق اولدور که انگا بار بو صفت¹
 عقل اول بیدرگا ایشیت تاپماس یول
 آیلگه² مذکور غه هستی معلوم
 بولغوسی مونددا یتیشکـاچ معـدوم
 عین مذکور بولور ذاکر بیدل
 بیل مبدل بولور اوشبـو فرصت
 اوزگالار هست لیغیدان نی وجود
 آشکار اولدی بو سر بول آگه
 چهره دین پرده نی آغای بو جمال
 بو مراتب قه بیدار سین اول حین
 دست بیدرگای بو سعادت سنگا پات
 همنشین لیق بو جماعت بیلگه قیل
 غیر دین باطنی پدراسته دور

Plate 6a.

دم آخر که چیقار سیندین بیل
 مال و نقدینه و بازی ایل و کون
 خاطرینگدین باریسی محو بولور
 هر نفس نی دم آخر بیدلیبان
 ذکر مذکورگا بولغیدل مشغول
 نفی دا هر نی که بار دور جز حق
 نفی دین سونگـوا که بار اِلَّا اللّٰه
 بیل که محبوب ایلا معبود اولدور
 هر قاچان کیم سین اگر دپسانگ دگر

هر نفس نی دم آخر بیلگیدل
 زن و فرزند بیلگه شهر و مدن
 خاطر اولدم باریسیدین قوتلور
 اندا بو نوع تعقل قیلیبان
 بویوسونلوق که دیکومدور سنگا یول
 بیراق ایتکیل کونگلونگدین مطلق
 مونددا بیتکازدا ایشیت بو دور راه
 باری ایل ساجد و مسجود اول دور
 مونی کونگلونگ ارا قیلغای سین فکر

1 صفات must be an error for صفت

2 oila = thus.

Plate 18b.

یا لطف و عذایات آنچه قیل کیم کوتارای یا قهر و غضب نی طاقتیم باریچه قیل

اخلاص و عقیده تو روشن شده است حالات و طریقه ات مدبرین شده است
حابل چونماند زود برخیز—زویدا دلخواه تو تربیت معین شده است

قیدش گرچه زمان منقـل و آتش تور
لیکن بوشتا همد نه کوب دلکـش تور
هذ گام نشاط و بادۀ بیغـش تور
می بولماسه معجون داعی بولسه خوش تور

عروض انامی دین ایکی اوچ ییل سونگ هندوستان فتحی نینگ سونگی
ییلی سنبل سریعه بارور فرصت ته بیر متطول بیت اون الی رکن بیله ایتیلیب
ایدی دوایر مصاریعی نینگ طریقی بیله اوتاد و اسباب نینگ تقدیم و تاخیریدین
وچ بحر دا کیم هزج رجز رمل بولغای متطول وزن حاصل بولور هزج
بحریدین مکفوف و عروض و ضرب مقصور- بیت :-

Plate 19 a.

منگا سین نیچه کیم جور و جفا بیدوله
عذاب ایلا سانگ ای بار جفا جوی پر آزار ستمگار
سنگا مین قیلورام قوللوق و خدمت چیدکارام
جور و جفا تاکه تیویک مین ایرورام بار وفاداره

مفاعیل ۱۶ قائله و هزج بحریداعی متطول بیت نینگ مصراع لاری نینگ
ولی داعی و تدریعی آخر کیلتوروله رجز بحریدین منظومی بولور :-

سین نیچه کیم جور و جفا بیدوله عذاب
ایلا سانگ ای بار جفا جوی پر آزار ستمگار

1910.]

میدین قیل—ورام قولل—وق و خدمت چیکارام
جور و جفا تا که تیریک مین ایرورام یار وفادار سنگا

مقتلان ۱۶ قاتله نور جز بحریداغی منطول بیت نینگ مصراعلاری نینگ
ولای داغی سبب لارنی آخر کیلتورولسه رمل بحریدین منخبون بولور *

Plate 19b.

نیچه کیم جور و جفا بی—وله عذاب ایلاسنگ
ای یار جفا جوی پر آزار سنه—گار منگا سین
قینورام قوللوق و خدمت چیکارام جور و جفا
تا که تیریک مین ایرورام یار وفادار سنگا مین

فعلاتن ۱۲ قاتله *

هندستان جانبی عزیمت قیلغالی ایتمیغان اشعار بو ایردی کیم تعویب
قیلدیم و کیچکان وقایع اول دورور کیم تقریر قیلینب تور مین نیچوک
کیم بو اوراق نه مسطور دور و اول اجزاده مذکور *
حرره بابر دوشنبه ۱۵ ربیع الآخر سنه ۹۳۵

PORTION OF A RUBA'I WRITTEN BY BABUR'S
OWN HAND.

مروقت که نورگاسین مینینگ سوزومنی
سوزومنی اوقسوب یاد قیلغاسین اوزومنی

ENDORSEMENT IN THE WRITING OF SHAH
JAHĀN.

این رباعی ترکی و اسم مبارک بتحقیق خط آنحضرت فردوس مکانی
بابر بادشاه غازی انار الله برهانه است *

حرره شاه جهان بن جهانگیر نادر شاه بن اکبر بادشاه بن مایون بادشاه
بن بابر بادشاه *